

You have downloaded a document from

The Central and Eastern European Online Library

The joined archive of hundreds of Central-, East- and South-East-European publishers, research institutes, and various content providers

Source: Terminologija
Terminology

Location: Lithuania

Author(s): Anita Helviga, Sigita Ignatjeva

Title: Comprehension and use of the literary terms *pastišs* (pastiche) and *parodija* (parody) in Latvian literary studies
Comprehension and use of the literary terms *pastišs* (pastiche) and *parodija* (parody) in Latvian literary studies

Issue: 24/2017

Citation style: Anita Helviga, Sigita Ignatjeva. "Comprehension and use of the literary terms *pastišs* (pastiche) and *parodija* (parody) in Latvian literary studies". *Terminologija* 24:40-58.
<https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=702470>

Comprehension and use of the literary terms *pastišs* (*pastiche*) and *parodija* (*parody*) in Latvian literary studies

ANITA HELVIGA

Liepāja University

Kurzeme Institute of Humanities

SIGITA IGNATJEVA

Liepāja University

Kurzeme Institute of Humanities

KEYWORDS: *pastišs*, *parodija*, literary terms, Latvian terminology

INTRODUCTION

Terms are subjects to change as any lexical unit in a language. Conducting research on the formation and development of the terminology of Latvian literary studies particular attention is paid to the terms which have undergone different semantic and functional changes. In this article, two such terms – *pastišs* and *parodija* – are investigated. The terms *pastišs* and *parodija* are not new in Latvian literary studies, but their explanations are ambiguous, and several semantic nuances continue to develop. That happens in connection to the interpretation of the notions in related fields and different cultures, their mutual interaction and influence. There is a view that *pastišs* is also *parodija*, thus unifying the notions. Such view is narrowed down and does not allow complete semantically functional comprehension of the terms and consequently does not provide adequate and precise use.

The aim of the article is to reveal the main features of the comprehension and use of the terms *pastišs* and *parodija* according to the chronology of the development of Latvian literary studies, emphasizing the specific features of the terms and recording the changes.

To investigate a wider scope of the terms' use, the examples from general language dictionaries, literature in the field of literary studies, textbooks and periodicals are provided along with the examples from dictionaries of terms.

The article consists of two main parts. The first part describes the appearance and form of the term *pastišs*, gives the explanation and definition of the term and compares the semantic interpretation of the term in the related fields and contact languages, reveals the features of transterminologization. The second part deals with analysis of explanations of the word/term *parodija* in different lexicographical (including terminographical) sources and reveals the aspects of determinologization of the word. Lexicographical sources of two contact languages (English and Russian) are used for comparison, because semantic changes of the words (including terms) are influenced by much wider linguistic space than one language.

1. THE TERM *PASTIŠS*

The term *pastišs* is used much more frequently in Latvian musicology than in Latvian literary studies. The word is seemingly introduced in the Latvian language as a musical term. The word *pastišs* can be found in few Latvian dictionaries. The meaning is usually explained as ‘the imitation of style, reproduction’. It should be mentioned that the word (and therefore the term) is not commonly familiar – in the Latvian mass media the question “What is pastiche?” is often asked by the intellectuals.

1.1. The adaptation of the loan word in Latvian

The Latvian word *pastišs* ‘pastiche’ is borrowed from French *pastiche* which is a loan word itself – from Italian *pasticcio* ‘mixed, blended’. There is no agreement on the proper Latvian form of the word: the term has been used in different forms, both in masculine (*pastišs*) and feminine (*pastiša*), as declinable and indeclinable (*pasticio*, *pastičo*, *pastičio*) word:

“Pastičio ir savervējums no jau agrāk uzrakstītām arijām, kurām tagad piemēro citu tekstu.” (Sproģis 1921: 14);

“[.] lieliskas ir Klieņa dzeju *pastišas*.” (Grīns 1956a: 5);

“[.] kāpēc tāds *pastišs* būtu vajadzīgs.” (Sarma 1983: 24);

“[.] cik šīnī skatē ir nopietnu veikumu, cik šarlatānisku eksperimentu [.] un *pasticio* darbu?” (Dambergs 1986: 3);

“*Pastičo* – stila imitācija, atdarinājums.” (Ausekle u. c. 1997: 421)

Hence all those different forms of the loan word – *pastišs*, *pastiša*, *pastičo*, *pasticio*, *pastičio* – in Latvian are used to designate the same notion. The indeclinable forms were used mostly in the sources published

before the World War II and in the publications by the Latvian émigrés. Although the different grammatical forms of the term can be found even in the contemporary Latvian, the dominating form is declinable, masculine *pastišs* which can be recognised as the normative form.

1.2. The explanation and definition of the notion designated by the term *pastišs*

There are few sources in Latvian which provide a definition of the *pastišs*. The main elements of the explanation are – imitation of style, stylisation, reproduction.

The term *pastišs* was first mentioned in the Latvian periodicals in the first half of the 20th century and we have to admit that the term was used only in music with the meaning ‘imitation, variation, construction of the previously known’. The same explanation is given in the reputable lexicographical publication *Latviešu konversācijas vārdnīca*. For example:

“[...] lūzums Gluka apziņā noticis Londonā, kur tam reiz apstellējuši uzrakstīt vienu “pastičio”. [...] Priekš šī pastičio Gluks izmeklējis taisni tās vietas no viņa operām, kuras publikai visvairāk patika.” (Sproģis 1921:14);

“1738. [gada] 25. febr. viņš [Hendelis] dod pirmuzvedumā operu “Alesandro Severo”, kas gan rakstīta kā “pastičo”, tas ir, izmantojot ārijas un gabalus no viņa citām operām.” (Rollāns 1935: 39);

“Pastičo (it. pasticcio ‘pastēte’): 1) operas, kuru mūzika sastādīta no dažādu komponistu agrākiem darbiem, pielāgojot tos jaunam libretam; arī tādas operas, kas radušās kā kolektīva darba rezultāts; 2) kompozīcijas, pie kurām daļību ņēmuši vairāki komponisti, sevišķi variācijas.” (LKV 1937–1938, 31106)

In literary theory, the term has been introduced very gradually and seemingly reluctantly. In the Soviet period, the term is almost out of use, therefore it is not included in the most significant lexicographical publication of the Soviet period *Latviešu padomju enciklopēdija* (LPE 1981–1988), in numerous works on poetics by Vitolds Valeinis (e.g. Valeinis 1961; Valeinis 1978; Valeinis 1982), or in the textbooks (e.g. Bībers et al. 1983; Grase 1988; Ausekle et al. 1990). The word is not mentioned in the major dictionary of the Latvian language *Latviešu literārās valodas vārdnīca* (LLVV 1972–1996) or in the dictionaries of foreign words published in the Soviet period (e.g. SV 1951; SV 1969; SV 1978).

In the recent period of the development of terminology (after 1990, cf. Baltiņš 2006: 72), the explanation of the meaning (general and termino-

logical) of *pastišs* in the Latvian lexicography is still mostly disregarded. The term is not mentioned in the latest dictionary of the Latvian language (MLVV-e) or in the publications of musical, cultural and literary terms where it should have been included, for example in *Mūzikas terminu vārdenīte* (Torgāns 2010), *Mākslas un kultūras vārdnīca* (Aldersons 2011), *Vārdnīca modernisma un postmodernisma literatūras lasītājiem* (Skalberga 2011). In the bilingual dictionaries avoidance of the word *pastišs* can also be observed – the term is completely or partially substituted by *stilizācija* ‘stylisation’, e.g. in the *English-Latvian and Latvian-English Dictionary*, in the Latvian-English part the term is not mentioned, in the English-Latvian part *pastiche* is translated as *pastičo* (in music) and *stilizācija* (in literature) (ALLAV 2003: 314). It should be mentioned that the terminological meaning of the word *stilizācija* is similar but not identical. According to Janīna Kursīte, *stilizācija* means dopting and incorporating the most characteristic features of an author, literary movement, epoch into a text of different movement, epoch, author (Kursīte 2002: 389). Not going into details of stylisation, it can be concluded that modern interpretation closely relates stylisation to the explanation of the notion designated by both words *pastišs* and *parodija*.

Modern understanding of the lexical and terminological meaning of the word *pastišs* is based on various explanations in different sources. Four sources have been used for the comparison: *Lielā enciklopēdiskā vārdnīca* (LEV 2003), which belongs to the encyclopaedic dictionaries of general scope; a terminological dictionary of poetry *Dzejas vārdnīca* by J. Kursīte (Kursīte 2002); a study guide in literature for secondary school (Lukaševičs, Mickeviča, Sokolova 2007) and a foreign words dictionary *Ilustrētā svešvārdu vārdnīca* (ISV 2005), which should explain the loan word’s general meaning.

“**Pastičo** – mākslas darbs, kurā apzināti atdarināts cita laikmeta vai mākslinieka stils.” (LEV 2003: 781);

“**Pastišs** (fr. *pastiche*) jeb *pastičo* – termins poststrukturālisma poētikā, radies no it. *pasticcio*, kas apzīmē stilizāciju, dažādu operu fragmentu salikumu vienā popūrījā. Lietots galvenokārt divās nozīmēs: 1) parodijas vai pašparodijas veids, kas saskaņā ar postmodernistu uzskatu ļauj cīnīties pret sastingušo valodu, valodas un poētiskajām klišejām; 2) rakstīšanas veids, kas brīvi operē ar visdažādāko stilu, virzienu, strāvojumu elementiem, saliekot tos kopā “kā iznāk”.” (Kursīte 2002: 299);

“**Pastišs** – parodijas veids, kas ietver sevī gan eksperimentālu formu, gan paš-parodēšanu. [...] Tradicionālā parodija postmodernisma ietvaros vairs nevar pastāvēt, jo ir anulētas autoritātes, kuru vietā stājies pastišs, kas faktiski ir parodija par parodiju. Tādējādi apzināti tiek jaukti un apvienoti dažādu māksliniecisko stilu elementi un literatūras žanri, izmantoti dažādi leksiskie slāņi un atšķirīgas sociālās pozīcijas.” (Lukaševičs, Mickeviča, Sokolova 2007: 109);

“**Pastičo** [it. pasticcio ‘pastēte’] – glezna, kāda ievērojama mākslinieka darba atdarinājums.” (ISV 2005: 552)

The first explanation emphasizes the principle of deliberate imitation, the second defines pastiche as a kind of self-parody in relation to the aesthetics of post-modernism. The third explanation interprets the notion as parody on a parody, in which the linguistic, stylistic and genre elements are deliberately mixed. The fourth explanation is narrowed down for it is associated exclusively with painting.

1.3. The explanations of the term in English and Russian sources

Undeniably, the development of terminology and lexicography is influenced by the main contact languages, therefore it is useful to look into English and Russian terminographical sources.

It is remarkable that in Latvian sources the explanation of pastiche does not usually include the evaluative element of this stylistic phenomenon, although it can be perceived from the context that the term is used either with neutral or negative connotations. On the contrary, English sources emphasize that pastiche can be produced with a particular attitude towards source text or hypotext – with either neutral, or positive, or negative attitude.

For the purpose of comparison, two English sources with comprehensive explanations of the term are quoted:

“**Pastiche** [pas-teesh] A literary work composed from elements borrowed either from various other writers or from a particular earlier author. The term can be used in a derogatory sense to indicate lack of originality, or more neutrally to refer to works that involve a deliberate and playfully imitative tribute to other writers. Pastiche differs from parody in using imitation as a form of flattery rather than mockery, and from plagiarism in its lack of deceptive intent. [...] The frequent resort to pastiche has been cited as a characteristic feature of postmodernism.” (Baldick 2008: 249);

“**Pastiche** Whether applied to part of a work, or to the whole, implies that it is made up largely of phrases, motifs, images, episodes, etc. borrowed more or less unchanged from the work(s) of other author(s). The term is often used in

a loosely derogatory way to describe the kind of helpless borrowing that makes an immature or unoriginal work read like a mosaic of quotations. More precisely, it has two main meanings [..]. There is a kind of pastiche which seeks to recreate in a more extreme and accessible form the manner of major writers. It tends to eliminate tensions, to produce a more highly coloured and polished effect, picking out and reiterating favourite stylistic mannerisms, and welding them into a new whole which has a superficial coherence and order. Unlike plagiarism, pastiche of this kind is not intended to deceive: it is literature frankly inspired by literature [..]. The second main use of pastiche is not reverential and appreciative, but disrespectful and sometimes deflationary. Instead of ironing out ambiguities in its source(s) it highlights them. It cannot be distinguished absolutely from PARODY, but whereas the parodist need only allude to the original intermittently, the writer of pastiche industriously recreates it, often concocting a medley of borrowed styles [..]. Many of the specialized uses of pastiche are reminiscent of this literary game: it may give encyclopaedic scope to a work, including all previous styles (Joyce's *Ulysses*); it is used by writers who wish to exemplify their ironic sense that language comes to them secondhand and stylized (George Herbert's 'Jordan I'). And a general air of pastiche is created by many writers who, for various reasons, refuse to evolve a style of their own [..]. Fredric Jameson argues that parody has been replaced by pastiche in post-modernism, where all the cultural styles of the past are open to cannibalization and appropriation: 'Pastiche is, like parody, the imitation of a peculiar or unique, idio-syncratic style, the wearing of a linguistic mask, speech in a dead language. But it is a neutral practice of such mimicry, without any of parody's ulterior motives, amputated of the satiric impulse, devoid of laughter.'" (Childs, Fowler 2006: 167–168)

Those explanations emphasize the relatedness of pastiche to parody and the aesthetics of postmodernism, to deliberate imitation of other literary works, to literary and linguistic game.

In general language lexicon (not in the terminology of the field) or in the wider sense, the main characteristic of pastiche is *imitation* of a particular work, author or period:

“**pastiche** – an artistic work in a style that imitates that of another work, artist, or period.” (COED 2002: 1043);

“**pastiche** – 1. picture or musical composition made up from or imitating various sources. 2. a literary or other work of art composed in the style of a well-known writer, artist, etc.” (OID 2000: 598)

The connection of pastiche to parody and self-parody as well as to postmodernism is even more accentuated in the definitions of pastiche in the Russian sources:

“**Пастиш** – это (от итал. *pasticco* – опера, состоянная из кусков других опер; попури) замена пародии классического модернизма в постмодернизме. Пастиш отличается от пародии тем, что теперь пародировать нечего, нет того серьезного объекта, который мог бы быть подвергнут осмеянию. Как писала О. М. Фрейденберг, пародироваться может только то, что “живо и свято”. В эпоху постмодернизма ничто не живо и уж тем более не свято.” (Textologia-e);

“**Пастиш** это термин постмодернизма, редуцированная форма пародии. На первых этапах осмысления художественной практики постмодернизма трактовалась его теоретиками либо как специфическая форма пародии, либо как самопародия.” (ЛСТ-е);

“**Пастичко** (от итал. *pasticcio*, букв. ‘паштет’, переносное значение – ‘смесь’) – или многих авторов; иногда такое сочетание преследует цель создать новое произведение. Близка к П. современная литературная композиция – монтаж из многих произведений одного или нескольких авторов по тематическому признаку. Однако в П. заложен и сатирический смысл, содержится элемент пародирования; поэтому П. часто связано с пародией.” (СЛТ-е)

Consequently, in the English and Russian lexicographical sources, the term *pastiche* in contemporary sense is closely related to postmodernism aesthetics, but in the Latvian language such comprehension has not become widespread yet.

In the Latvian literary studies, no research has been published yet on the use of pastiche, while in Lithuanian the research by Laura Auksutytė *Pastišas lietuvių literatūroje: žaidimas klasikų kaukėmis (Pastiche in Lithuanian Literature)* is available (see Auksutytė-e). Detailed research, the analysis of wide range of examples and the identification of the characteristic traits would provide comprehensive information to describe the content of the notion and to suggest an adequate definition of the lexical and terminological meanings of the word *pastišs*. For the present, it has not been done in the Latvian literary studies.

1.4. The use of the term *pastišs* in the previous stages of the development of Latvian terminology

As mentioned above, in the Soviet period, the term is very rarely used, whereas in the periodicals of the Latvian émigrés, the term is comparatively frequently used to denominate the imitation of style/language, the reproduction of style/language; at times the term is used with an explana-

tion that neither the readers, nor literary critics are completely aware of the meaning of the term:

“Mūsu oriģinālproza nav ne pilnu simt gadu veca, ir izzarojusi ātraudze, bez lielākām tradīcijām – kur tai sacensties, piem., ar Džēmsu Džoisu, kurš sava Ulisa nodaļas sarakstījis vai katru citādā atdarinātā angļu rakstniecības laikmeta stilā (p a s t i š ā).” (Grīns 1955: 8);

“Tātad romāna autoram [Jānim Sarmam] tikai pa retam gadās “pārcenties” senlaicīgās izteiksmes p a s t i š ā.” (Pļavkalns 1967: 11);

“Višgrūtāk iegūt to valodas formu, ko sauc par p a s t i š u (atdarināta valoda). [...] P a s t i š u iegūt ir ļoti grūti tāpēc, ka, lai to panāktu, ir jāpazīst pirms kāda laikmeta saimnieciskā, garīgā, politiskā dzīve līdz pēdējam sikumam. Bet tā kā tā taisni valodā slēpjas laikmeta dziļākā jēga, tad šīs grūtības, kas prasa gadus, ir jāuzņemas. Protams, lasītājam, tā ir tikai “vecmodīga” valoda, un pat daudzi kritiķi nezina, kāpēc tāds p a s t i š s būtu vajadzīgs.” (Sarma 1983: 24)

Most frequently the term is used and explained in the articles published in the Latvian émigrés’ periodicals *Laiks* and *Austrālijas Latvietis* in the 1950s by Latvian literary critic residing in Stockholm Jānis Grīns (1890–1966):

“Jānis Sarma ir tāds p a s t i š a jeb imitētas valodas meistars, ka otra tāda mums nav. Šī “vecmodība” viscaur viņa romānā [“Negantnieks”] ir iztūre. Redzams, ka viņš attēlojamo laikmetu pazīst “kā savu kabatu.” (Grīns 1957b: 3);

“Mazāk šai romānā [Anšlava Eglīša “Līgavu mednieki”] iederas iespraustās dzejas un humoristiskās vēstules atdarinātā stilā (p a s t i š ā).” (Grīns 1957a: 3);

“Atzīmējams, ka dažreiz rakstnieki atraduši par vajadzīgu imitēt svešu stilu, pie kam liela loma ir arī leksikai (līdzī arī sintaksei). Rūd. Blaumanis kādā humoristisku dzejoļu ciklā smalki ir imitējis vairāku dzejnieku stilu. Aleksandra Grīna “Krustnešu gaitas” ir sarakstītas, atdarinot chroniku stilu līdz ar leksiku. Jānis Sarma tāpat parādījis labas spējas (Vīru valoda) atdarinot 19. g. s. dažu posmu stilu. Atdarinātu, imitētu stilu sauc par p a s t i š u (no franču pastiche).” (Grīns 1956b: 8)

As can be seen in the examples above, J. Grīns emphasizes that pastiche is a particularly chosen, imitated language or style, deliberately made to imitate an author or a period. Only occasionally it is meant to create a comic effect.

Occasionally, for example, in the book *Laikmetu ārdītāji* by Konstantīns Raudive, a word group *pastišais stils* ‘pastiche-like style’ is used referring to the situation when the subject, the plot, the experiences are not the

most important constituents of a literary work, instead giving way to deliberate stylization, combinations and stylistic refinements:

“Prusts ir intelektuālās Francijas visdīvainākais kompozitums: viņa *pastiša*is stils, viņa finešu smalkums, viņa kombināciju sublimācija, viņa apzinīgā stilizācija aizsniedz tās garīguma robežas, kur viela, tematika, atziņa, pārdzīvojums zaudē savu pirmatnējo nozīmi [...]” (Raudive 1974: 61)

1.5. Contemporary context of the term *pastišs*

The term *pastišs* becomes increasingly popular in the recent stage of the development of Latvian terminology (since 1990). It is used in the writings about the literature of the 1920s and 1930s and refers to a period appropriate choice of language, for example, in the article on literary creation of Aleksandrs Grīns by Ingrīda Kiršentāle:

“[Aleksandrs Grīns] krāja materiālu dažam vēlākam literāram sacerējumam, ko rakstīja *pastišā*, atdarinot seno laiku valodu.” (Kiršentāle 1994: 66)

Mostly the term refers to the theoretical aspects of the aesthetics of postmodernism and is introduced in the Latvian language by the translations of research texts (e.g. Boiko 1989), the publications by Latvian literary theorists (e.g. Berelis 2001) and explorations of postmodernism in theatre (e.g. Gulbe 2004):

“Hibridizācija, vai arī mutējoša žanru reprodukcija, kur ietilpst arī tādas formas, kā parodija, travestija un *pastičo*. [...] Reprēzentāciju bagātina gan klišejas, gan plaģiātisms [...], parodija un *pastičo*, pops un kičs.” (Boiko 1989: 4);

“Ideja nogājusi pilnu aprites loku: no tekstiem, kas orientēti uz visaugstpiearīnākajiem intelektuāļiem, līdz triviālajai literatūrai, bet no tās – atpakaļ “nopietnajā” literatūrā, kas nu nekautrējas tiem pašiem augstpiearīņiem piedāvāt triviālo žanru parodijas? *pastišus*? inversijas? vārdu sakot, nopietni uztvert šās pavisam nesen par banālām un sevi cenošiem rakstniekiem par nepiemērotām uzskatītas lietas.” (Berelis 2001: 146);

“Galveno – sakrālo – varoņa tēmu nomāc perifērā tēma par aprobežoto tautu, kas risināta parodijas un *pastičo* formā.” (Gulbe 2004: 170)

Currently, several explanations of the term can be found in the Latvian periodicals, everyday communication and electronic environment, revealing the contemporary comprehension and use of the term which involve close relatedness of the notions *pastiša* and *parodija*. The first example is a citation from an essay by Rihards Rubīns *Smiekli, no Homēra līdz pastišam* (‘Laughter from Homer to pastiche’) (see Rubīns 2008-e),

the second and the third example – from reference materials available online (see Postmodernisma ABC-e; Kulturoloģija-e):

“**Pastišs**. Postmoderna parodija. Aicinājums mūsdienīgi pasmaidīt, pasmieties par sevi, apzinoties situācijas traģikomiskumu. Ironiskais splīns, dekonstrukcija, bet nebūt nihilisms. Drīzāk jauns *plato* (vērtību sistēmas kolāža), kas, aprobēta pieredzē, pretendē uz jaunu patiesību, kurai nav nepieciešams pierādījums. Šaubies par visu, tomēr vienmēr saglabā smaidu. *Šizofrēnisko diskursu*, kurš kritizē “prātā jukušos”, kuri sevi uzskata par “normāliem”. *Menipeja* – tieksme atteikties no estētiskām vērtībām. Šokēt ar neglīto, pat patoloģiju. Māksla ir viss. Tas nav kājāmgājēja, pajūgā braucoša cilvēka viedoklis. Steigā izmesta replika. *Nejaušība – dzīves karaliene*. Smejošs cilvēks – ērts ceļabiedrs.” (Rubīns 2008-e);

“Kas ir *pastišs* un ar ko tas atšķiras no parodijas?

Pastišs ir unikāla stila imitācija, stilistiskās maskas lietošana, runa mirušā valodā, neintrāla mimikrija, darbība bez apslēptas vēlēšanās parodizēt un bez satīras, izsmiekla; *pastišs* ir parodija, kura zaudējusi humora izjūtu.

Parodija postmodernistiem acīmredzot šķita pārāk mērena, jo parodija atgādina par dzīvē sastopamām normālām izpausmēm. Turklāt ne tikai normālām, bet gan spilgtām un unikālām izpausmēm, kuras parodijās momentā spēj atpazīt auditorija.

Atkārtosim: postmodernismam nekas cits neatlika, kā pievērsties *pastišam*, jo stilistiskās inovācijas nav iespējamās, var tikai imitēt mirušos stilus, runāt šo stilu balsī, slēpjoties aiz maskas. Tas nozīmē, ka postmodernisms tiecas pēc mākslas, bet tikai pa citu ceļu. Un tas nozīmē, ka postmodernisma mākslas viens no galvenajiem rezultātiem būs mākslas noslidēšana „vecās” mākslas varā.” (Postmodernisma ABC-e);

“*Pastišs* – stilizācija, parodijas vai pašparodijas veids; arī rakstīšanas veids, kas brīvi operē ar visdažādāko stilu, virzienu, strāvojumu elementiem, saliekot tos kopā “kā iznāk.” (Kulturoloģija-e)

Although the use of the term *pastišs* in contemporary Latvian has increased significantly it seems that the comprehension of it is not convincing and completely unequivocal yet. The context of the use indicates that pastiche as a stylistic device can be perceived with neutral or negative connotations. This feature of pastiche is emphasized more in English sources. Pastiche can be made with different attitudes towards the source text or hypotext – positive, neutral or negative; there is still deficiency of research on the matter in Latvian literary studies.

Latvian lexicographical sources do not provide generally accepted and definite distinction between the terms *parodija* and *pastišs* (or between *stilizācija* and *imitācija* as the fundamental characterizing words), while

several foreign authors offer the criteria for the distinction. The comparison of the different definitions shows that an essential criterion is the presence of comicality. Parody, in contrast to pastiche, includes comical elements, humorous attitudes.

2. THE TERM *PARODIJA*

The first chapter of the article already brought up the close connection between *pastišs* and the notion contained in the term *parodija*. To define both notions as precisely as possible and to reveal their terminological content, the nuances of the similar and dissimilar features should be carefully investigated. The word *parodija* is widely used in Latvian (in contrast to the word *pastišs*), therefore there is a reason to assume that the semantics of the word has considerably expanded, multiple meanings are in use and the word now belongs to the general language lexicon.

2.1. The etymology and spelling of the word

The word *parodija* is a loan word from French *parodie* from the Greek *parōidia* < *para* ‘beside, parallel to’ + *ōidē* ‘song, ode’ and its literary meaning is ‘counter-song’ (SV 1999: 563).

The word *parodija* has been included in Latvian dictionaries since the second half of the 19th century (e.g. Valdemārs 1872; Dravnieks 1886), meaning “zobgalīgi pārgriezts raksts” (‘quizzically transformed/modified writing’) (Valdemārs 1872: 363). It was written also with the long *ō* – *parōdija* (cf. SV 1934: 215) in accordance with the orthography of the time.

Related derivatives are also used in Latvian: the nouns *parodists*, *parodējums*, *parodēšana*, the verb *parodēt*, the adjective *parodisks* and the adverb *parodiski*.

2.2. The explanation of the meaning of *parodija*

The word *parodija* (unlike the word *pastišs*) can be found in dictionaries of general Latvian lexicon, in dictionaries of foreign words, in encyclopaedias and in dictionaries of terms. Mostly, two meanings are indicated:

- 1) relevance to a piece of art (literary, musical) in which an essence of the phenomenon is imitated humorously or ironically;
- 2) reference to something which has only external or even distorted similarity with the core of the phenomenon. (SV 1999: 563; LVV 2006: 788; etc.)

Therefore, a conclusion can be made that the first lexical meaning can mostly be attributed to the comprehension of the term, whereas the second meaning is more appropriate for colloquial style and relates to de-terminologization.

The comprehension of the notion *parodija* in Latvian is more accurately defined in comparison to the comprehension of *pastišs*. The central semantic element of the word *parodija* is connected to imitation.

2.3. The use of the term *parodija* at the end of the 19th century and the first half of the 20th century

At the end of the 19th century and the beginning of the 20th century the term *parodija* was used mostly to imply a derogative attitude towards the imitated, mocked, characterised phenomenon. As the dictionary of foreign words published in 1908 explains, *parodija* is “Zobgalīgs pakaļdarinājums, izķēmojums pēc iespējas tuvu pie oriģināla pieturoties.” (‘Quizzical forgery, disfigurement as close as possible to the original’.) (Lībknehts 1908: 218)

Many parodies at the time are published in the magazine *Vārdotājs*. Usually, first the original text (poem) is published, followed by the parody. The titles indicate which one is original and which is the parody, for example:

P. Bērziņš **Oriģināls**

Kas grib rozes plūkt,
Saldu medu sūkt,
Tam, kad dzeloņi ar dur
Jāiztur.

Mas.-Dund. **Parodija**

Kas grib kasē kļūt,
Pilnu maku gūt,
Tam, kad direktoru vēl
Jāiztur. (*Vārdotājs*, 1906, 1 Jan.)

If the original (author, literary work) is well-known, it is not indicated assuming that the readers are familiar with the text of original. For example, the parody of the popular song “Ja ikviens tik zemē sētu / Vienu graudu veselu, / Kas gan izskaitīt tad spētu / Zelta kviešu krājumu”:

Ja ikviens, kas rakstīt prastu,
Sāktu rakstīt kritikas,
Kas gan izlasīt tad spētu,
Bezgalīgās muļķības! (Jūrm.-Janc.) (*Vārdotājs*, 1906, 15 Jan.)

In later decades, the term is mostly used to designate a particular feature of literary style or genre of literary work. Such explanation can be found in the first reputable encyclopaedia *Konversācijas vārdnīca* (KV III) and in the articles at the beginning of the 20th century (e.g. Bērziņš 1925):

“PARODIJA Dzejas veids, kas pēc kāda pazīstama, nopietna dzejas gabala parauga, piepaturot tā formu un pa daļai izteiksmi, apdzied kādu zemāku priekšmetu, lai to tādā kārtā izjokotu.” (KV III 3075);

“Višmanis izšķir 5 imitācijas veidus. Pirmais no tiem ir parodija, kura ceļas, uzglabājot oriģināla formu un atskaņas, bet ieliekot viņās citu saturu.” (Bērziņš 1925: 16)

In one of the most reputable reference sources of the first half of the 20th century, *Latviešu konversācijas vārdnīca*, the explanation is given on parody in literature and music, emphasizing the mocking and ridiculing aspects of the imitation:

“**parōdija** (gr. *parōdiā* ‘blakus dziesma’):

1. Kādas literāras parādības vai dzejas atdarinājums pretējā garā, parasti parauga īpatnējā izteiksmes veidā ietverot pretsstatīgu saturu. Visumā žanra nokrāsa jautra un satīriska, sevišķi tādos sacerējumos, kur parauga nopietnā doma parafrazējot pārvērsta par joku, zobgalību vai izsmieklu. [...] Bet var būt arī vispārīgāka rakstura parōdisks darinājums, kas ar zināmu pašvērtīgu humoru skar laikmeta tipiskās literāras vai sadzīves pretīšķības. Vēl plašākā uztverē parōdisks atdarinājums tuvinās travestijai. [...]

2. Mūzikā parōdija agrāk nozīmēja gan kāda skaņdarba imitāciju kariķēšanas nolūkos, gan arī kāda teksta pielāgošanu pazīstamam tekstam bez zobgalīgiem nolūkiem. [...]” (LKV 1937–1938: 30870–30872)

2.4. Contemporary comprehension of the term *parodija* in Latvian literary studies

In the literary studies of the Soviet period in the middle of the 20th century, the term refers mostly to elimination of the silly or absurd features of a work of another author in satirical literature or caricatures. For example, in the dictionary of literary terms translated from Russian, *parodija* is defined as a kind of satirical literature (see ĪLTV 1957), but in the early works by the period’s most prominent literary theorist V. Valeinis the term refers to a caricature of style of an author or literary movement (see Valeinis 1961 etc.):

“PARODIJA Grieķu *parōdia* no *para* ‘pret’ un *ōdē* ‘dziesma’. Viens no satīriskās literāras paveidiem, dzejā vai prozā sacerēts darbs, kurā parasti parādītas smieklīgās vai aplamās puses kāda pazīstama rakstnieka daiļradē vai kādā populārā darbā.” (ĪLTV 1957: 167);

“Parodija ir kāda rakstnieka vai literāra virziena stila kariķējums. Bieži vien parodija apvienojas ar karikatūru. Piemēram, “Dons Kihots” reizē ir parodija par bruņinieku romānu stilu, kā arī paša bruņinieka karikatūra. Latviešu literatūrā ar nosaukumu “Karikatūras” virkni parodiju devis Andrejs Upīts.” (Valeinis 1961: 209)

In the lexicographical sources of the end of the 20th century, the explanations of the term *parodija* still mention the aim of the phenomenon described previously – parody is made to ridicule, criticise, fight with the undesirable –, but the formulations are more general, not so tendentious, for example, parody is “deliberately distorted core of the phenomenon” (LVV 2006: 788), “exaggerated comical imitation” (MLVV-e).

At the beginning of the 21st century, Latvian literary theorists provide more comprehensive explanations of the term. Andrejs Grāpis regards parody as an aesthetic category of fiction (see Grāpis 2001), J. Kursīte emphasizes the representations of parody in Latvian literature – particularly the most remarkable works and authors of the former period have been parodied (see Kursīte 2002):

“P a r o d i j a. Daiļliteratūras estētiska kategorija. Literāra darba, priekšstata, tematikas vai stila komisks atdarinājums, kurā sagrozīta būtība.” (Grāpis 2001: 10);

“P a r o d i j a. Dzejā vai prozā sacerēts darbs, kurā no komiskās puses parādītas kāda sabiedrībā pazīstama rakstnieka vai daiļdarba īpašības. Kariķēti sabiezīnot, tiek attēlotas parodējamajam autoram raksturīgas valodas konstrukcijas, iemīļoti leksikas elementi, sintakses īpatnības u. tml. Latviešu dzejā visvairāk parodēti dekadenti un J. Steiks, jo viņi bija pirmie, kas apzināti un noteikti atteicās no klasiskā izteiksmes veida, kas latviešu tradīcijā bija dominējis kopš 18. gs. Pirmais parodijas vilnis skāra tautiskā romantisma (precīzāk – pseidotautiskā romantisma un pseidosentimentālisma) dzeju, kas klasisko izteiksmes veidu bija padarījis pliekanu. Kā dekadentus, tā pseidotautiskos romantiķus labprāt savā dzejā parodēja R. Blaumanis. [...] Parodēta arī pārlicka aizraušanās ar kādām pantformām vai pantmēriem [...]” (Kursīte 2002: 295)

2.5. The definitions of the term *parody* in the English and Russian lexicographical sources

Likewise the Latvian literary sources, the Russian lexicographical sources emphasize such elements of parody as comicality and mockery:

“**ПАРОДИЯ** вид сатирического произведения, целью к-рого служит осмеяние литературного направления, жанра, стиля, манеры писателя, отдельного произведения. П. может быть направлена против определенных особенностей литературных произведений – тематики, идейного содержания, особенностей сюжета, образов героев, композиции, языка.” (СЛТ-е);

“**Пародия** это в литературе и (реже) в музыке и изобразительном искусстве – комическое подражание художественному произведению или группе произведений. Обычно строится на нарочитом несоответствии стилистических и тематических планов художественной формы [...]” (ЛСТ-е)

On the other hand, the English literary theorists highlight the analytical nature of parody as well as ridicule, although the researcher of the parody in the 20th century Linda Hutcheon points out that ridicule is not an indispensable element of contemporary parody (Hutcheon 2000: 32). Several definitions in the English sources describe parody only as imitation of style and do not mention other levels of literary work that could be imitated:

“**Parody** One of the most calculated and analytic literary techniques: it searches out, by means of subversive mimicry, any weakness, pretension or lack of self-awareness in its original. Although it is often deflationary and comic, its distinguishing characteristic is not deflation, but analytic mimicry.” (Childs, Fowler 2006: 166–167);

“**parody** A mocking imitation of the style of a literary work or works, ridiculing the stylistic habits of an author or school by exaggerated mimicry. Parody is related to burlesque in its application of serious styles to ridiculous subjects, to satire in its punishment of eccentricities, and even to criticism in its analysis of style.” (Baldick 2008: 248)

2.6. Signs of determinologization

In the second half of the 20th century, the use of the word *parodija* in general language lexicon, i.e. in non-terminological, metaphorical meaning ‘something false, fake’, for example, *tiesas parodija* ‘parody of lawsuit’, *vēlēšanu parodija* ‘parody of elections’, became widespread in the Latvian periodicals:

“[...] vēlēšanas Portugālē noteikti beidzas ar pastāvošā režīma kandidāta “uzvaru”. Tāpēc šīs vēlēšanu parodijas rezultāti nevar radīt nekādu interesi.” (Cīņa 1969: 3);

“Savienoto Valstu pilsētā Kīvestā bija sarīkota tiesas parodija pret četriem kubiešu zvejniekiem, ko ASV krasta apsardze 26. maijā nelikumīgi apcietināja, kad viņi zvejoja Atlantijas okeāna starptautiskajos ūdeņos.” (Cīņa 1971: 3)

In case of *parodija*, the determinologization is not absolute because the word has also preserved its terminological meaning. The process of determinologization often has its side-effects: semantic expansion, metaphorical ambiguity, dependence of context, etc. none of which are advisable in terminology. In this case, the meaning of the word has become steady and is commonly used; and it can be considered a secondary or figurative meaning (‘something with only external or distorted similarity’) represented in the latest lexicographical publications.

CONCLUSIONS

The Latvian language material (dictionaries, theoretical literature, textbooks, periodicals, etc.) displays ambiguous and sometimes inaccurate comprehension of the terminological meaning comprised in the words *pastišs* and *parodija* thus allowing different interpretations. To ensure more thorough comprehension, it is important to study the lexical material in the most influential contact languages. In the English and Russian sources, the definitions of parody and pastiche are generally more comprehensive than in the Latvian sources, frequently indicating the relations between hypotext and hypertext, related genres and setting apart (or, at least trying to set apart) both terms. Nevertheless, even those definitions can be contradictory, and different theoreticians have different opinions on the meaning of the terms and their representation.

Further research is necessary on the use of the term *parodija* and particularly – on the use of the term *pastišs* in Latvian in order to define their meaning both in terminology and in common usage more precisely, and to describe it in the lexicographical sources.

To avoid different interpretations of the term *pastišs* in the Latvian terminology, it is necessary to formulate thorough and profound definition taking into account the conclusions of Latvian and foreign lexicography and literary studies. Nonetheless, it has to be noted that in both foreign sources and Latvian publications, the definitions of the terms are contradictory and overlapping and that both terms have common features and cannot be set apart completely.

Taking into account that there is no contemporary dictionary of literary terms in Latvian (such dictionary would be indispensable), it is important to elaborate comprehensive definitions of the terms which have undergone changes in their comprehension, including the terms *pastišs* and *parodija*. The definitions of these two terms should include the following aspects:

- the presence of comicality (humour, irony, satire);
- relation to the hypotext;
- level of stylization;
- flourishing period/association with an aesthetic movement.

Neither pastiche, nor parody can be defined according to their representation in literature of all periods and all cultures but in-depth research allows to approach terminological precision. Naturally, the representations of pastiche and parody in literature have changed and subsequently the

comprehension of the notions has transformed. These changes confirm the tendencies and regularities of the development of the terminology of literary studies and terminology in general.

REFERENCES AND SOURCES

- Aldersons J. 2011: *Mākslas un kultūras vārdnīca ar interneta atslēgvārdiem*, Rīga: Zvaigzne ABC.
- ALLAV 2003: *Angļu-latviešu, latviešu-angļu vārdīca*. Sakārt. Dz. Kalniņa, Rīga: Avots.
- Auksutytė-e – Auksutytė L. *Pastišas lietuvių literatūroje: žaidimas klasikų kaukėmis* [accessed 14.10.2016.]. <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2009~1367168516585/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>
- Ausekle u. c. 1990: *Literatūra 12. klasei*. Mācību grāmata. D. Ausekle, U. Auseklis, I. Auziņš u. c., Rīga: Zvaigzne.
- Ausekle u. c. 1997: *Literatūra 12. klasei*. Eksperimentāla mācību grāmata. D. Ausekle, I. Auziņš, M. Balode u. c., Rīga: Zvaigzne ABC.
- Baldick Ch. 2008: *The Oxford Dictionary of Literary Terms*. Third edition, Oxford: Oxford University press.
- Baltiņš M. 2006: Latviešu terminoloģijas attīstība: mantojums, problēmas un perspektīvas. – *Letonikas pirmais kongress. Valodniecības raksti*, Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 72.–79.
- Berelis G. 2001: *Neēd šo ābolu. Tas ir mākslas darbs: postmodernisms un latviešu literatūra*, Rīga: Atēna.
- Bērziņš L. 1925: *Nevēcu Opics*. Literatūras vēsture monografijās, Nr. 4, Rīga: Vidusskolu Skolotāju kooperatīva izdevniecība.
- Bībers G. u. c. 1983: *Literatūras teorija*. Palīg līdzeklis vidusskolu 9.–11. klašu skolēniem. G. Bībers, I. Freidenfelds, M. Gaile u. c. 2. izdevums, Rīga: Zinātne.
- Boiko J. 1989: Hasans, Aiabs. Postmodernisma plurālisms. – *Ko tas nozīmē: postmodernisms?* Tulk. Juris Boiko, Rīga: Aptuvenās mākslas aģentūra.
- Childs P, Fowler R. 2006: *The Routledge Dictionary of Literary Terms*, London, New York: Routledge.
- Ciņa 1969: Vēlēšanu parodija Portugālē. – *Ciņa* 201, 28.08., 3.
- Ciņa 1971: Tiesas parodija Kīvestā. – *Ciņa* 135, 11.06., 3.
- COED 2002: *Concise Oxford English Dictionary*. Ed. Judy Pearsall. Tenth edition, revised, Oxford: Oxford University Press.
- Dambergis E. 1986: Par mūsu jaunās audzes mākslu. – *Latvija Amerikā* 13, 29. marts, 3.
- Dravnieks J. 1886: *Svešu vārdu grāmata*, Jelgava: [b. i.].
- Grase H. 1988: *Ievads literatūras teorijā*. Palīg līdzeklis 4.–8. klasei. 2. labotais izd., Rīga: Zvaigzne.
- Grāpis A. 2001: *Literatūrteorija vidusskolai*, Rīga: Zvaigzne ABC.
- Grīns J. 1955: Īsas pārdomas par tagadnes romanu: cittautu romana tendences. – *Austrālijas Latvietis* 280, 9. apr., 8.
- Grīns J. 1956a: Interesants, arī vērtīgs romāns [Par Ģirta Salnā romānu “Uguns avoti”]. – *Laiks* 18, 3. marts, 5.
- Grīns J. 1956b: Lasīsim apzinīgāk! – *Austrālijas Latvietis* 342, 30. jūn., 8.
- Grīns J. 1957a: Anslavs Eglītis un viņa darbi : apcere par latviešu trimdas raženāko prozistu. – *Laiks* 34, 27. apr., 5.
- Grīns J. 1957b: Vērtīgs stilizēts romāns [Par Jāņa Sarmas romānu “Negantnieks”]. – *Laiks* 64, 10. aug., 3.
- Gulbe M. 2004: Klasikas darbu rekonstrukcija latviešu teātrī. – *Postmodernisms teātrī un drāmā*. Sast. Silvija Radzobe, Rīga: Jumava.
- Hutcheon L. 2000: *A Theory of Parody: The Teachings of Twentieth-Century Art Forms*, Urbana and Chicago: University of Illinois Press.
- ISV 2005: *Ilustrētā svešvārdu vārdnīca*. Sast. Indra Andersone, Ilze Čerņevska, Inta Kalniņa u. c., Rīga: Avots.
- ĪLTV 1957: *Īsā literatūrzinātnisko terminu vārdnīca*. Autori L. Timofejevs, N. Vengrovs. Tulk. J. Osmanis, Rīga: Latvijas Valsts izdevniecība.
- Kiršentāle J. 1994: Aleksandrs Grīns. *Latviešu rakstnieku portreti: 20. un 30. gadu rakstnieki*. Atb. red. Viktors Hausmanis, Rīga: Artava.
- Kulturoloģija-e – *Kulturoloģija. Postmodernisms. Termini* [accessed 11.07.2016.]. <https://prezi.com/86hkam8roist/kulturologija-postmodernisms-termini/>
- Kursīte J. 2002: *Dzejas vārdnīca*, Rīga: Zinātne.

- KV III – *Konversācijas vārdnīca*. Rīgas Latviešu Biedrības Zinību komisija. 4 sējums, Jelgava: G. Landsbergs, 1906–1921. III sēj.
- LEV 2003: *Lielā enciklopēdiskā vārdnīca*. Atb. red. Anna Pavlovska, Rīga: Jumava.
- Libknehts V. 1908: *Politisku un vispārīgu svešvārdu grāmata*, [B. v.]: Apiņu Jāņa apgādībā.
- LKV 1937–1938: *Latviešu konversācijas vārdnīca*, XVI sēj. Galv. red. A. Švābe, Rīga: A. Gulbis.
- LLVV 1972–1996: *Latviešu literārās valodas vārdnīca*, 8 sējums. Atb. red. L. Ceplītis, M. Stengrēvica, Rīga: Zinātne.
- LPE 1981–1988: *Latviešu padomju enciklopēdija*. 10 sējums, Rīga: Galvenā enciklopēdiju redakcija.
- Lukaševičs V., Miceviča S., Sokolova I. 2007: *Aktuāli literatūras teorijas jautājumi. Literatūra vidusskolai*. Metodisks līdzeklis skolotājam, Rīga: LVAVA.
- LVV 2006: *Latviešu valodas vārdnīca*. Red. Dainuvīte Guļevska, Irēna Rozenštrauha, Dorisa Šnē, Rīga: Avots.
- MLVV-e – *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīca*. Red. I. Zuicena. LU Latviešu valodas institūts. <http://www.tezaurs.lv/mlvv/>
- OID 2000: *Oxford Illustrated Dictionary=Ilustrētā angļu valodas vārdnīca*, Rīga: Zvaigzne ABC.
- Pļavkalns G. 1967: Eseja par romanu [Par Jāņa Sarmas romānu “Sālemas ķēniņš”]. – *Austrālijas Latvietis* 868, 10. febr., 11.
- Postmodernisma ABC – *Postmodernisma ABC* [accessed 11.07.2016.]. www.spidolastelpa.narod.ru/abc.doc
- Raudive K. 1974: *Laikmetu ārdūņi*: pārdomas par mūsdienu traģiku, Bruklina: Grāmatu Draugs.
- Rollāns R. 1935: Hendeļa portrets. [Tulk. nav norādīts.] – *Mūzikas Apskats* 2, 39.
- Rubins R. 2008–e: Smieklis, no Homēra līdz pastišam. – *Kultūras Pulss*, 18. 03. 2008 [accessed 11.07.2016.]. <http://www.liepajniekiem.lv/zinas/kulturvide/kulturas-pulss/smiekli-no-homera-lidz-pastisam-15785>
- Sarma J. 1983: Mana dzīve. – *LARA'S Lapa* 31, 24.
- Skalberga A. 2011: Vārdnīca modernisma un postmodernisma literatūras lasītājam. – *Literatūra*, 3. Daļa, Rīga: RaKa.
- Sproģis J. 1921: Opera. – *Ilustrēts Žurnāls* 8, 14.
- SV 1934: *Svešvārdu vārdnīca*. Sakārt. Ed. Ozoliņš. Red. J. Endzelīns, Rīga: A. Gulbis.
- SV 1951: *Svešvārdu vārdnīca*. No krievu val. tulk. A. Feldhūns, A. Gūtmanis, E. Stenders, Rīga: Latvijas Valsts izdevniecība.
- SV 1969: *Svešvārdu vārdnīca*. No krievu val. tulk. S. Cepurniece, A. Gūtmanis, G. Lukstiņš, V. Stradzdiņa, R. Vilipa. Papild. A. Feldhūns, Rīga: Liesma.
- SV 1978: *Svešvārdu vārdnīca*. No krievu val. tulk. S. Cepurniece, A. Gūtmanis, G. Lukstiņš, V. Stradzdiņa, R. Vilipa. Papild. A. Feldhūns, A. Gūtmanis. Izlabots un papild. 2. izd., Rīga: Liesma.
- SV 1999: *Svešvārdu vārdnīca*. J. Baldunčika red., Rīga: Jumava.
- SV 2008: *Svešvārdu vārdnīca*. Sast. I. Andersone u. c., Rīga: Avots.
- Torgāns J. 2010: *Mūzikas terminu vārdnīca*, Rīga: Zinātne.
- Valdemārs K. 1872: *Krievu-latviešu-vācu vārdnīca*, Москва: Министерство народного просвещения.
- Valeinis V. 1961: *Poētika. Daiļdarba elementi*, Rīga: Latvijas Valsts izdevniecība.
- Valeinis V. 1978: *Ievads literatūras zinātnē*: mācību grāmata latviešu valodas un literatūras specialitātēs, Rīga: Zvaigzne.
- Valeinis V. 1982: *Literatūras teorija*, Rīga: Zvaigzne.
- ЛСТ-е – *Литературный словарь терминов* [accessed 08.08.2016.]. <http://www.litdic.ru/category/p/>
- ЛСТ-е – *Словарь литературоведческих терминов*. Ред. сост.: Л. И. Тимофеев, С. В. Тураев, Москва: Просвещение, 1974 [accessed 08.08.2016.]. <http://litena.ru/literaturovedenie/item/f00/s00/e0000366/index.shtml>
- TextoLogia-e – *TextoLogia.ru* [accessed 08.08.2016.]. <http://www.textologia.ru/slovari/literaturovedcheskie-terminy/pastish/?q=458&n=363>

LITERATŪROS TERMIŅŪ PASTIŠS (PASTIŠAS) IR PARODIJA (PARODIJA) SUVOKIMAS IR VARTOŠENA LATVIŅŪ LITERATŪROLOGIJOJE

Straipsnio tikslas yra atskleisti pagrindinius latvių kalbos terminų *pastišs* ir *parodija* suvokimo ir vartojimo bruožus, remiantis latvių literatūrologijos raidos chronologija (lyginant su rusų ir britų literatūrologija), akcentuojant šių terminų specifinius bruožus bei pabrėžiant jų pokyčius.

Užsienio autorių šaltiniai (britų ir rusų) pateikia parodijos ir pastišo apibrėžtis, kurios apskritai yra platesnės nei latviškuose šaltiniuose, dažnai nurodomos sąsajos tarp hipoteksto ir hiperteksto, ryšiai su susijusiais žanrais bei akcentuojami abiejų terminų skirtumai. Nepaisant to, netgi šios apibrėžtys gali prieštarauti viena kitai: įvairūs teoretikai laikosi skirtingų nuomonių apie terminų reikšmes ir jų reprezentavimą.

Būtina atlikti tolesnius tyrimus, skirtus *parodija* termino vartosenai ir ypač *pastišs* termino vartosenai latvių kalboje, kad būtų galima tiksliau apibrėžti jų reikšmes tiek terminologijos, tiek kasdienio vartojimo srityse bei apibūdinti jas leksikografiniuose šaltiniuose.

Siekiant išvengti skirtingų termino *pastišs* interpretacijų latvių terminologijoje, būtina suformuluoti apmąstytą apibrėžtį. Tiek užsienio, tiek Latvijos publikacijose pateikiamos terminų *pastišs* ir *parodija* apibrėžtys prieštarauja viena kitai, kartais beveik su-tampa, nes turi bendrų bruožų ir negali būti visiškai atskirti.

Latvių literatūrologijoje yra poreikis suformuluoti šiuolaikiškas ir plačias minimų terminų apibrėžtis. Šios apibrėžtys turėtų apimti tokius aspektus:

- komiškumą (humorą, ironiją, satyrą);
- santykį su hipotekstu;
- stilizavimo lygį;
- klestėjimo laikotarpį, asociaciją su estetizmo judėjimu.

Nei pastišas, nei parodija negali būti apibrėžiami remiantis jų reprezentacija literatūroje visais laikotarpiais ir visose kultūrose. Jų raiška literatūroje pasikeitė, ir dėl šios priežasties transformavosi ir pats sąvokų supratimas.

Gauta 2017-06-05

Anita Helviga
 Liepāja University
 Kurzeme Institute of Humanities
 Kūrmājas prospekts 13–303, LV-3401 Liepāja, Latvia
 E-mail anita.helviga@liepu.lv

Sigita Ignatjeva
 Liepāja University
 Kurzeme Institute of Humanities
 Kūrmājas prospekts 13–303, LV-3401 Liepāja, Latvia
 E-mail sigita.ignatjeva@liepu.lv